

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 468.— Negyed évre K 192.—
Fél évre . 228.— Egy hére . 68.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIAC-UTCA 48.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 10
Szerkesztőség — — 19-36

Gaál Gaszton lesz a Ház elnöke

Budapest, augusztus 9. A nemzetgyűlés elnöki állásának betöltése a Ház holnapi ülésének napirendjéről elmaradt, mert a kisczardapárt végleges határozata csak szerdán vagy csütörtökön történik meg. Ugy a pártok, mint a kormány körében az utolsó pillanatban megegyezés jött létre Gaál Gaszton személyére vonatkozólag.

Gaál Gaszton tegnap hosszasan tárgyalt nagyatádi Szabóval és bár eleinte Bottlikra való tekintettel szabadkozott, végül mégis hallandónak nyilatkozott az elnöki állás elvállalására. Nemesak a kereszténypárt, de a kisczardapárt is Bottlik József érdemeinek teljes méltánylásával Gaál Gaszton mellett foglalt állást úgy, hogy egyhangú megválasztása biztosítva van. Bottlik lemond a jelenlegi elnöki állásáról és helyébe Huszár Károlyt választják meg.

Az Andrassy-párt és a kormány

A nemzetgyűlés mai viharos üléséből általában arra következtettek politikai körökben, hogy az Andrassy-párt magatartásában fokozott bizalmatlanság nyilvánult meg a kormány iránt. Ezt a véleményt azonban megdőlt az Andrassy-párt könyvomatóságának, a Nemzeti Sajtótudósítónak a párt ma esti értekezletéről kiadott következő jelentése:

A keresztény nemzeti egyesülés pártja ma este Andrassy Gyula gróf elnöklete alatt értekezletet tartott, melyben beható megvitatás alá kerültek a mai nap politikai eseményei. Bernolák Nándor, népiöléti miniszter, Haller István, Ernst Sándor, Huszár Károly, Rakovszky István és még több más párttag feszültsége után a pártértekezlet megállapította, hogy a párt és a kormány között a mai szavazás alkalmával nem volt ellentét, mert a mellék kérdésben, amelyre nézve végül a szavazást elrendelték, a kormánynak nem volt a párttal ellenkező felfogása. A párt demontsrációját az elnöklésnek azon módja ellen irányult, amely egyáltalában nem alkalmazható, még

kevésbé pedig a kormányt támogató párttal szemben.

Egyéb politikai kérdések megbeszélésére vonatkozóan a párt felkereste az elnökséget, hogy a miniszterekkel mihamarabb keresse érintkezést. A párt feltétlenül bizalommal várja a kormány gyors intézkedését és a Ház által hozott határozatnak gyors és erőteljes végrehajtását, ami a legjobban fogja biztatni, hogy érdemben a mentelmi jog megvédése tekintetében nincs differencia a kormány és a párt között.

Földet kapnak a vitézségi érmesek, hadirokkantak, hadiözvegyek és árvák

Budapest, aug. 9. A hivatalos lap holnapi száma közli a földművelésügyi miniszter rendeletét az arany vagy ezüst vitézségi-éremmel kitüntetettek, a hadirokkantak, hadiözvegyek és árvák földhöz jutulásának elősegítéséről.

Az arany vagy ezüst éremmel kitüntetettek az országos földbirtok rendezési alaptól házhelynek 3 katasztrális holdnál nem nagyobb ingatlan, illetőleg a már tulajdonukban levő ingatlanok három katasztrális hold területű ingatlanra való kiegészítéséhez szükséges földnek vétel, járadék, telki szerződés vagy haszonbérlet útján való megszerzésében segíthetnek. A legmagasabb segély ha a kitüntetett családos, a vételár, haszonbér, illetőleg évi járadék és megváltási ár 50%-a, ha nőtlen 30%-a lehet.

Házhelynek vagy belsőségnek megszerzésében a hadirokkant, vagy özvegy segíthetnek, ha 1 gyermeke van: a vételár, illetőleg az évi járadék és esetleg a megváltási árnak legfeljebb 50, ha 2 gyermeke van: legfeljebb 60, ha 3 gyermeke van: legfeljebb 70, ha 4 gyermeke van: legfeljebb 80%-ával. Teljes vagyontalanság és keresetkényszerűség esetében a segély mértéke kivételesen méltánylást érdemlő esetekben 100%-ig is emelhető. Felölt hadiárva legfeljebb 50%-ig segíthetnek.

Hiszek egy Istenben,

Hiszek egy Hazában,

Hiszek egy isteni örök

igazságban,

Hiszek Magyarországot

feltámadásában.

Óriási vihar a Házban Rakovszky ügyének tárgyalása alatt

Az első szavazást érvénytelenítették — Andrassy és Pallavicini zsebkendőt lobogtattak Bottlik elnök felé
A kereszténypárt és az ellenzék szavazás közben kivont — Huszár indítványával szemben Csukás indítványát fogadták el

Budapest, aug. 9. A nemzetgyűlés mai ülését Bottlik József alelnök délelőtt fél 11-kor nyitotta meg. Bemutatta Tolnavármegye feliratát a nemzeti hadsereget és a kormányzót ért támadás sok ügyében, valamint Fehérvármegye és Debrecen város feliratát az ingatlan vagyonvéltás ügyében. Bejelenté, hogy Haller István és Budaváry László képviselők sürgős interpellációra kaptak engedélyt. Az interpellációkra fél 2-kor térnek át.

Harmadszori olvasásban elfogadják a büntetések végrehajtásának kivételes elhalasztásáról szóló törvényjavaslatot.

A Rakovszky István volt elnököt ért mentelmi sérelem ügyében Somogyi István előadó ismerteti a mentelmi bizottság jelentését. Részletes jelentésében foglalkozott azzal, hogy ma már nemesak egyes nemzetgyűlési tagok mentelmi jogát sértették meg, de az elnökökben, magát a nemzetgyűlés szuverenitását. Nagyon gyakori az a jelenség, hogy egyes emberek és testületek olyan jogokat vindikálnak maguknak, amelyeket normális időkben nem mernének vindikálni. Ha egy zászlóalj parancsnoka megfenyegeti az elnököt, az elnökön keresztül a nemzetgyűlést, akkor a nemzetgyűlés nem dolgozhatik szabadon. Viszsa kell fordítanunk a „Nem tűrhetjük!”-öt, nekünk kell odakiáltanunk, hogy

nem tűrjük és nem engedjük, hogy a nemzetgyűlés szabadságát bárki is sérteni és bántani merésze!

Ez volt az oka, hogy a mentelmi bizottság rendkívüli eszközt javasolt. Tény az, hogy példa nélkül áll az, hogy valakit a Ház elé citáljanak bocsánatkérés céljából, de példa nélkül a sértés is. A mentelmi bizottság legkevésbé sem akarta martírrá avatni és jutalmazni azt, aki az ő szuverenitását megsértette. — Ajánlja a mentelmi bizottság javaslatának elfogadását. Olyan életéltelt kell kánnunk, amilyent a nemzet méltósága megkövetel.

A kisebbségi vélemény

Elnök: A kisebbségi vélemény előadóját, Csukás Endrét illeti a szó.

Csukás néhány másodpercig

nem jelentkezik, mire Ereky Károly odaszól: Mi az? Megszökött?

Meskó Zoltán: Ne csináljon rossz vicceket a képviselő ur!

Csukás Endre: Kétségtelen, hogy a nemzetgyűlés szuverenitása megsértetett, de a mód, a mit a mentelmi bizottság elégteltszerzőként javasol, el nem fogadható. Elsősorban kivihetetlen, mert Prónay Pál alezredes mint aktív katonatiszt a nemzetgyűlés előtt meg nem jelenhetik. De nem fogadhatja el azért sem, mert a kivételes intézkedés ketős büntetést róna ki, továbbá, mert bizonyos mértékben bizalmatlanságot jelent a honvédelmi miniszterrel szemben. A honvédelmi miniszternek kell tudnia, mi módon büntesse meg azt a katonát, aki politizál. Prónay Pál báró...

Szilágyi Lajos: Nem báró!

Csukás Endre: Nem báró. Helyreigazítom. Tehát Prónay Pál azt mondta — és ez enyhítő körülmény — hogy ő, mikor Szegedről kijötték, a bőrüket vették a vásárra és most a nemzetgyűlésben az támadja őt bizonyos cselekményekért, aki akkoriban ugyanolyan cselekményeket elkövetésére utasította. (Nagy zai.) Erre a Beniczky-féle vizsgálathoz ki kell terjeszkedni. (Felkiáltások: Minden bűnös lakoljon!) Amikor vizsgálja az enyhítő körülményeket, megállapíthatja, hogy a mentelmi sérelmeknek az az oka, hogy ebbe az ügybe beviszik a politikát. (Nagy zai.) Nem akarek ezzel senkit vádolni Beniczky kivétel...

Felkiáltások: Mi most a Rakovszky-ügyet tárgyaljuk!

Csukás: A nemzetgyűlés tekintélyét nemesak kívülről rongálják, hanem belülről is.

Felkiáltások a kereszténypárton és az ellenzéken: Az ilyen beszédekkel!

Brady Ernő: Ilyen erkölcsi felfogással ne leckéztessen bennünket!

Felnök: Kérem az előadó urat, méltóztassanak a tárgynál maradni.

Csukás Endre: A mentelmi jogon úgy az elnökkel, mint a Házal szemben sérelem esett Kéri annak kimondását, hogy Prónay Pál megsértette a Ház és az elnök mentelmi jogát és utasítsa a Ház a kormányt, hogy a szük-

séges intézkedéseket tegye meg.

Elnök megállapítja, hogy Drózdny Győző az előbb azt mondta: *Prónay Pált ki kell rugni a hadseregéből!* (Felkiáltások: Hallatlan! Így nem szabad beszélni!) Ezért a kifejezésért Drózdny utólag rendreutasítja.

Huszár Károly határozati javaslata

Huszár Károly: Ebből az ügyből ki kell kapcsolni egy a jobb-, mint a baloldalon a pártpolitikát. *Mi marad a szabadságból egy nemzetnek, ha képviselői nem beszélhetnek a teremben teljesen szabadon?* A kormányzó itt esküt tett, ez az eskü kötelez mindenkit, főképpen azokat, akik magukat a kormányzó oszlopainak nevezik. A kormányzó oszlopa nem lehet semmiféle különítmény, hanem kizárólag a magyar nemzet. (Hosszas taps és élienés a Ház minden oldalán.) A kisebbségi vélemény enyhítő körülményéről beszél. Nincs ebben az esetben enyhítő körülmény. Semmiféle egyéni akciónak nincs helye. Megmondom nyíltan: a Prónay-féle levél hangja a katonaiadás hangja! (Taps.)

Hegedűs György: Nem tudom, melyik zászlóalj biztosabb öre a hazának, mint a Prónay-zászlóalj.

Felkiáltások: Hogy mondhat ilyet?

Huszár Károly: Legfőbb ideje, hogy a forradalomban és az ellenforradalomban megszokott egyéni túlértékelésnek egyszer már vége szakadjon. A hadsereg ne politizáljon. Az egyéni kiruccanások többet ártottak az országnak, mint bármi más. (Állandó nagy zaj. Elnök Szilágyi Lajost háromszori figyelmeztetés után rendreutasítja.) Súlyosbítja Prónay cselekményét az is, hogy az ő aféjébe belevonta a tisztjeit és legénységét. Ha Prónay sértve érezte magát, fordult volna elégtételért fölötteséhez. *Semmi szükség sincs arra, hogy Prónayt a nemzetgyűlés elé idézzék.* Csukás Endre: A lelkemből beszél!

Huszár Károly: A bocsánatkérés csak neveléses komédia, a minék semmi erkölcsi értéke, de nem is lehet mindenkit a nemzetgyűlés elé citálni, mert ebbe a terembe más, mint mandátummal rendelkező képviselő és miniszter be nem léphet. Indítványozza: *mondja ki a nemzetgyűlés, hogy a mentelmi bizottság jelentésének első részét fogadja el olyképen, hogy a kormány intézkedéséről nvoic nap alatt tartozik jelentést tenni.*

Dinich Vidor elfogadja Huszár indítványát.

A kormány nevében

Bernolák Nándor népióléti miniszter szólal fel: Nekünk azon kell lenniünk, hogy az állami élet minden faktora között a harmóniát állítsuk helyre. Parlament nélkül nincs hadsereg, de hadsereg nélkül nincs is parlament. Azért kéri, hogy a javaslatnak csak azt a részét fogadják el, amely a sérelmet megállapítja és a megtorlást követeli.

Belitska Sándor honvédelmi miniszter reflektálni kíván a felszólalásokra. A nemzetgyűlés megsértetett, a megtorlás meg fog történni. A nemzeti hadsereg fegyelme és szelleme

külföldön is elismert. Azt mondta Huszár, hogy Prónay alezredes nem méltó arra, hogy itt megjelenjen. Prónay az ő tisztársa (Élien Prónay! — kiáltják a kisczardapárton) és ő azt hiszi, hogy Huszár ki fogja magyarázni szavait. A javaslatot elfogadja, bár a záros határidő kifejezése elmaradhatna, mert az kis bizalmatlanság. Ezelőtt pár héttel kijelentette, hogy a hadsereg nem politizál. Én magam sem politizálok. Érthető, hogy máról holnapra rendet teremteni nem lehetett. A határozati javaslatot elfogadja.

Huszár Károly kijelenti, hogy ő Prónay Pál esetével legkevésbé sem akarta azonosítani a nemzeti hadsereget. A

Óriási viharok a szavazás körül

Ezzel a vitát befejezték. Mivel az előadók nem éltek a záró szó jogával, az elnök szavazásra bocsátja a kérdést.

A mentelmi bizottság javaslatát a Ház egyhangúlag elvetette.

Csukás Endre indítványára névszerinti szavazást kértek. Az indítvánnyal szemben áll Huszár Károly indítványa.

Elnök öt perces szünetet rendel. Szünet után névszerint szavaznak. A kisczardapártiak Csukás indítványára szavaznak a kereszténypártiak és a pártokivültek, valamint Apponyi Albert gróf Huszár Károly indítványa.

Ezután a távollevők névsorának felolvasása következik. — Giesswein Sándor éppen nevének felolvasásakor érkezik a terembe és elkiáltja magát: Itt vagyok! — Szomszédai megmagyarázzák neki, miről van szó és erre nem-mel szavaz.

De ezután sokkal komolyabb incidensek következtek. Felolvasták mint távollevőt Hornvánszky Zoltánt, aki már szavazott, még pedig nem-mel, azután Kállay Andrást. Erre nagy kiáltások hallatszanak a kereszténypárton: — *Nem érvényes a szavazás!*

Ujra kell szavazni!

Ugron Gábor: Hogyan bizzék az ember az ilyen szavazásban?! Ussety Ferenc: Nem érvényes a szavazás!

Állandó nagy zaj uralkodik a kereszténypárton és az ellenzéken, az elnök folyton csenget, majd amikor a zaj kissé csillapodik, a jegyző újból olvassa a távollevők névsorát. Felolvassák Kerese György, Kovács J. István és Kulkafalvy Miklós nevét is, akik pedig már szavaztak. Erre a kereszténypártiak felállnak helyükről a padokat verik és úgy kibálnak:

— *Nem érvényes a szavazás!*

Huszár Károly hangosan kiáltja az elnök felé: *Tessék felfüggeszteni az ülést!*

A nagy zajban az elnök folyton csenget. Ereky Károly mindenkit tulharsogva kiabálja: *A házszabályokhoz kérek szót!* A nagy zajban az elnök enunciót valomit, de nem hallani a szavát és csak a láрма lecsillapulta után jelenti ki az elnök:

Már enunciót, hogy tévedés történt. Uj szavazást kell elrendelnem!

Ugron Gábor: A házszabályok értelmében a szavazás előtt szünetet kell adni. Már az ülés megnyitásakor kiderült, hogy a soros jegyző nem volt jelen. (Fel-

nemzeti hadsereg szemünk fényé, ezzel állunk, vagy bukunk.

Bottlik József elnök felhívására Huszár Károly kijelenti hogy azt a kijelentést, hogy Prónay Pál nem méltó a nemzetgyűlésen való megjelenésre, politikai értelemben értette, mert csak megválasztott nemzetgyűlési tag méltó arra, hogy a nemzetgyűlésben megjelenjen.

Az ellenzék

Ugron Gábor: A nemzetgyűlésnek is érdeke, hogy a nemzetgyűlés minél előbb elégtételt kapjon s a vita folytatása a nemzetnek van ártalmára. Huszár Károly indítványához hozzájárul.

Hornvánszky Zoltán is elfogadja Huszár indítványát.

kiáltások a kereszténypárton: El kell csapni a jegyzőket! Mikor végre a jegyző elfoglalta helyét, nem huzta ki a távollevők nevét; tehát ilyenformán a szavazás érvénytelen és előlről kell kezdeni. Kéri a Házat, hogy

a szavazást a holnap ülésre halasszák el

Meske Zoltán: Nem fogadjuk el!

Ujra nagy zaj tör ki az egész Házban. Az ellenzékiek és a kereszténypártiak felállnak és úgy kiabálnak, hogy a szavazást el kell halasztani. Bernolák Nándor miniszter szólásra emelkedik, de a lármában egy szavát sem lehet hallani. Beszéde után maga mondja el az újságíróknak, hogy azt mondta, hogy a szavazás elhalasztásának nincs meg a jogi alapja. Bernolák beszéde közben a kereszténypártiak és az ellenzék egy csoportba gyűlnek. Rakovszky István ívet köröz, amelyet valamennyien aláírnak. Közben kórusban kiabálják:

— *Szünetet! Szünetet! Szünetet!*

De tulharsogva a kiabálást Ereky Károly:

— *A házszabályokhoz kérek szót.*

Miután nagynehezen csend lesz, Ereky kéri, hogy a szavazást függesztsék fel most öt percre.

Elnök: Az új szavazást elrendeltem és ez előtt természetesen szünet lesz!

Ussety Ferenc felmegy az elnöki emelvényre és átvijti az elnöknek azt az ívet, melyet Rakovszky íratott alá, mire az elnök a következőket mondja:

— *Egy kérelem érkezett hozzá, mely a névszerinti szavazás holnapra halasztását kéri. Minthogy szavazás közben ilyen kérelemnek helye nincs, ez a kérelem tárgytalan.*

Felkiáltások a kereszténypárton és az ellenzéken: *Nem volt szavazás! Nem tárgytalan! Le kell szavaztatni!*

Elnök a nagy zajban folyton csenget, majd öt percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után

Rakovszky István a házszabályokhoz kér szót:

— *A házszabályok értelmében mikor az elnök enunciót, csendnek kell lenni és ha nincs csend, az elnök nem enunciót, az első szavazást az elnök megsemmisítette. Joga volt 30 képviselőnek a szavazás holnapra való halasztását kérni. Fi-*

gvelmezteti a többséget, óvakodik attól, hogy a kisebbséget terrorizálja, mert ha a többség ilyen uton halad, akkor a Perczel-féle esetek fognak megismétlődni. Kéri a szavazás holnapra halasztását.

Elnök: Semmiféle hatalom nem kényszeríthet engem a házszabályok megsértésére. A tényállás az, hogy új szavazást rendeltem el, ezt mindenki hallotta, aminek bizonyossága épen az, hogy beadták a halasztási ívet. Az a kérdés csak, hogy az új szavazás elrendelését hallották-e. (Felkiáltások a kereszténypárton: Nem hallottuk!) Az azonban nincs a házszabályokban, hogy az elnök a zajban nem enunciót.

Ekkor Andrassy Gyula gróf, Pallavicini György örgróf és többen előveszik zsebkendőjüket Weisz Konrád zsebkendőjét az elnöki emelvény felé lobogtatja.

Erre ismét kitör a zaj. Az elnök erőlyesen rázza a csengetőt és Weisz Konrád felé szól:

— *Micsoda célzás akar ez lenni?*

Pallavicini örgróf: Perczel Dezső utóda!

Elnök: Pallavicini urat rendreutasítom. Ha ez még egyszer előfordul, a mentelmi bizottsághoz utasítom. (Nagy zaj a Ház minden oldalán. A kereszténypárton és az ellenzéken a padot verik és úgy lármáznak.)

Elnök: Az, hogy hallotta-e valaki a kijelentésemet vagy sem, az szubjektív dolog. Megállapítom, hogy azt a kijelentésemet, mellyel az új szavazást elrendeltem a gyorsírók leírták.

Ugron Gábor: A házszabályokhoz kérek szót!

Elnök: Nem adom meg többé a szót!

Felkiáltások a kereszténypárton: A házszabályokhoz kérünk szót! A házszabályokhoz jogunk van beszélni!

A zaj egyre erősödik. Ugron Gábor folyton kiabál: Szót kérek a házszabályokhoz! Az elnök kénytelen másodszor is felfüggeszteni az ülést.

Öt perc múlva ismét megnyitja az elnök az ülést. A kereszténypártiak és az ellenzék a terembe sietnek, Ugron valósággal rohanva megy a terembe. Mire beérnek.

a szavazás már folyik

Birta József jegyző hangosan olvassa a neveket. A kereszténypártiak, akik akkor lépnek a terembe, kiabálnak:

— *Nem lehet! Nem lehet!*

Rakovszky István: *Nem lehet így szavazni!*

Birta jegyző a nagy zajban olvassa tovább a neveket. A kisczardapárt csendben van, a kereszténypártról viszont állandóan szinte kórusban hangzik a kiáltás:

— *Nem lehet! Nem lehet!*

Mikor a jegyző valamely kisczardapárti névhez ér felhangzik az igen. A kereszténypártiak nem szavaznak. A kereszténypárton és az ellenzéken folyton kiáltoznak:

— *Halljuk Ugront!*

Rakovszky István: *Nem lehet így szavazni! Halljuk Ugront!* (Folytonos zaj.)

Elnök: Amennyiben valaki megismétli a közbeszólásokat és a zajongást, az illetőt a mentelmi bizottság elé utasítom.

A zaj azonban nem szűnik.

A zaj azonban nem szűnik.

A zaj azonban nem szűnik.

A zaj azonban nem szűnik.

A zaj azonban nem szűnik.

Rakovszky: A jegyzők nem tudják, mi történik!

Gál Endre: Fel kell oszlami ezt a nemzetgyűlést!

Hegedűs György: Most tanulhatnak a csizmásoktól!

Gál Endre: Tanulhatnak a csizmásoktól parlamentárizmust!

A kereszténypárton nem szülnik a zajongás.

Usetty Ferenc: Halljuk Ugront!

Ebben a pillanatban szólítja a jegyző **Rakovszkyt**. Bár a jegyző olyan hangosan kiáltja a **Rakovszky** nevét, hogy mindenki meghallja, **Rakovszky elfordul**, mintha nem hallaná és tovább diskurál szomszédjaival.

Ereký Károly: Törvényellenes az egész szavazás!

Botlik elnök a zajongókhoz: Még egyszer felszólítom a képviselő urakat, maradjanak csendben, mert ha ez nem használ, valamennyiüket a mentelmi bizottsághoz utasítom.

A kereszténypárton lekicsinylően intenek: **Ugyan! Ugyan!** — mondják.

Szavazás közben lép a terembe **Bethlen István** gróf miniszterelnök, akinek **Bernolák** elbeszéli a történeteket. A kereszténypártiak végre megújítják a hiába való kísérletezést és elül a zajongás. **Rakovszky** kiadja a jelszót:

— **Menjünk ki a teremből! Hagyjuk itt őket!**

A kereszténypártiak erre tüntetően kivonulnak. A kiszagdák az elnököt kezdik élelenezni.

Ugron Gábor: Mungó tempó!

Ezután csendben folyik a szavazás. **Bethlen István miniszterelnök igennel szavaz**, a kiszagdapárt lelkesen megéljenzi.

Meskó Zoltán: Meglesz az egységes párt! Mi is azoni leszünk, hogy meglegyen!

Néhány kereszténypárti bent marad, így **Ernst Sándor**, **Haller István**, **Huszár Károly**. — ezek nem-mel szavaztak, míg a disszidensek igennel. A jegyzőként szereplő **Kontra Aladár** is igennel szavazott.

A szavazás eredménye

Leadtak 88 szavazatot, amiből 78 igen és 10 nem szavazat volt. E szerint **Csukás Endre kisebbségi indítványát Huszáréval szemben 68 szavazattöbbséggel elfogadta a Ház.**

Elnök indítványára a holnapi ülés napirendjére kitűzik

a mentelmi bizottság jelentését Beniczky ügyéről

és az ingatlanvagyonváltásról szóló törvényjavaslatot.

Ezután áttértek az interpellációkra.

Mi lesz az ellátatlanokkal?

Haller István a drágaság ügyében interpellál. Kérdi a kormánytól: felvette-e programjába az ellátatlanok ellátásának kérdését?

Bethlen István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány a kérdéssel foglalkozik és mindenképen azon igyekszik, hogy **Haller** képviselő intenciója szerint járjon el.

A Ház a választ tudomásul vette.

Nagyatádi Szabó István földmívelésügyi miniszter kijelenti, hogy a gazdaközönség mindig megtette kötelességét és mindig a legnagyobb áldozatkészséget tanusította az ellátatlanok ellá-

tása ügyében. Azonban semmiképen sem járulhat hozzá az újabb rekvirálásokhoz és maximalizálásokhoz.

Budaváry László interpellációjában kéri a kormányt, hogy a vidéki köztisztviselők is szabadon választhassák meg, hogy szeptem-

ber 1-től természetben vagy pénzben kívánják-e az állami el-
látást.

Nagyatádi Szabó földmívelésügyi miniszter megnyugtató választ adomásul veszik.

Az ülés 3 órakor ért véget.

Amerika békeajánlata Magyarországnak

Budapest, augusztus 9. Ma este a pártkörökben az a nagy érdeklődéssel fogadott hír volt elterjedve, hogy az **Amerikai Egyesült Államok** kormánya a kongresszus mindkét házának 1921. július 1-én hozott békehatározatát olv. aianlat kíséretében közölte a magyar kormánnyal, hogy amennyiben a

magyar kormány a békehatározatban foglaltakat a maga részéről elfogadná, az **Amerikai Egyesült Államok** kormánya hajlandó volna **Magyarország és az Amerikai Egyesült Államok között** létesítendő külön békeszerződés megkötése végett tárgyalásokba boesátkozni.

Augusztus 23-án veszi át Baranyát az entente misszió

A határkijelölő bizottságok mindenütt megkezdték a munkát

Páris, augusztus 9. A pécsvárad-i szolgabíró megkapta a kiűritésre vonatkozó parancsot. **Dolina** alispánhelyettes magához rendelte az összes szolgabírókat és tudatta velük, hogy **Pécs** és **Baranyát** augusztus végére ki kell üríteni. Együttal közli, hogy Pécsen lázas izgalommal várják a felszabadulást.

Bécs, augusztus 9. Az entente-missziók megkezdték működésüket **Magyarország déli** megszállott területein. A **baranyai szerb csapatok** parancsnoka **Györgye Gyergyavics** ezredes azt a megbízást kapta kormányától, hogy legyen készen a kiűrités bármely pillanatában való foganatosítására. A kiűrités határozott időpontját nem ismerik, azonban megállapítható, hogy **augusztus 23-án veszi át az entente-bizottság Baranyát**, valószínű tehát hogy a kiűrités előbb fog megtörténni. **Linderék** mindent megtesznek, hogy akadályokat gördítsenek a baranyai terület átadására elé.

Budapest, aug. 9. A határkijelölő bizottságok munkája megkezdődött és **cesh-magyar** részről **Brünnben**, **jugoszláv-magyar** részről pedig **Grácban** folynak. A cseh-magyar bizottság működését **Vácson** folytatja. **Magyar** katonai részről **Tánczos Gábor** altábornagy és **Pentsy Zoltán** százados tárgyalnak a cseh kül-

ügyminisztérium megbizottaival.

Vassel Károly és **Dormándy Géza** ezredesek **visszaérkeztek Párisból**, ahol a legfelsőbb tanács-tól átvették a közvetlen direktívákat. A magyar-jugoszláv határ megállapítás ügyében magyar katonai részről e hó 15—20-ika között **Vassel Károly** ezredes és **Hadffy Zoltán** százados Pécsre utazik. Az **osztrákokkal** folytatandó tárgyalásokban magyar részről **Keresztes Arthur** százados és **Hadffy** százados vesznek részt. A **magyar-román** határkijelölő bizottság működését e hó 30-án **Nagyváradon** kezdi meg **Magyar** katonai részről **Dormándy Géza** ezredes és **Oláh** százados tárgyalnak.

Nyugtalanág Sopronban

Sopron, aug. 9. A lakosság körében **Nyugamagyarország** átadásának híre óráról-órára növekszik az izgalom. Ma délelőtt valóságai megostromolták a bankokat, hogy kivehessék betétjeiket, mert attól félnek, hogy a befizetett pénzeket rossz osztrák pénzben fogják megkapni. Ugyan csak ez a helyzet az árucikkekre vonatkozólag is. A kereskedők portékájukat meg nem szállított területre viszik. Az aggodalom azokat is elfogja, akik örömmel látnák az osztrák megszállást. A hangulat kivétel nélkül a megszállás ellen van.

A gabonatsempészség ellen

A földmívelésügyi miniszter rendelete

A földmívelésügyi miniszter a gabonaneműek és őrleményei csempészségének ellenőrzése tárgyában a következő körrendeletet intézte a törvényhatóságokhoz, a rendőrhatalóságokhoz és a pénzügyőrségekhez:

Mint hogy napról napra több oldalról érkeznek hozzám jelentések arról, hogy a gabonaforgalom szabaddá tétele folytán lelkeken üzerek a gabonaneműeket és őrleményeket vagontételekben összevásárolják az ország belterületén és azokat részint szállítási igazolvánnyal, részint anélkül a határsávbán fekvő egyes helyekre azon célból gyűjtik össze, hogy azt kedvező alkalmal az ország területéről kicsempéssék, illetve azt nvereséggel

kellő időben értékesíthessék, szigorúan kötelességévé teszem a fenti hatóságoknak, hogy a gabonaneműeknek és őrleményeknek az ország határszéle felé irányuló szállítását a legerélyesebben és legintenzívebben ellenőrzik, s amennyiben bárkit tetten érnének, hogy szállítási igazolvány nélkül szállít a határság területén gabonaneműeket vagy tetten érnék azon, hogy ezeket az országból külföldre szándékozik kicsempészni, ellene lehető legszigorubbán járjanak el és a szállítmányt azonnal vegvék őrizetbe és eljárásuk eredményét az illetékes rendőri büntető bíróságokkal és hivatalommal is táviratilag közölik.

Budapest, 1921. évi aug. 3.

Nagyatádi Szabó István sk.

Vegyetek menekült bélyegeket!!

Riedl Frigyes

66 évet élt **Riedl Frigyes**, ugyanannyit mint **Arany János** s valámig **Arany János** hire-neve köztünk él, nem mulhat a Riedl emlékezete sem. Mert aki egy nagy költőt igazán meg bírt érteni, önmön nagyságáról tett bizonyosságot, aki a sas utját követni tudja, maga is szárnyakon jár. Riedl megállott **Arany** vízének mélységei felett és fenékgig boesátá értelme mér-óniát. S hogy megismerte odalenn a reitit kincseket, nem volt fősvény mindet föltámi nekünk. „A tanár első kötelessége, hogy megtanítsa a tanítványait olvasni” mondta Riedl és ugy is cselekedett. Mert az ő „**Arany János**”-ából igazán megtanulhatjuk, hogy kell **Aranyt** látó szemmel és halló füllel olvasni. **Aranyról** írhatnak és fognak is még irni könyvtárakat, de aki **Arany** csodálatos költészetében, amely Riedl szerint külön világ és egész világ, el akar igazodni, az ezentul sem választhat **Riedl Frigyesnél** jobb ka-uzt.

Aranyt megérteni és megértetni elég egy élet munkájának, de Riedl ezenkívül még sokat, nagyon sokat alkotott. 20 esztendő korától szinte halálaig egész sorát írta a szellemes bíráatoknak, a finom izlésű essay-knek, a mélyen járó tanulmányoknak. Megható gyöngédséggel és páratlan nemes érzéssel emeli emléket nagy nevű barátjának, **Péterly Jenőnek**, biztos szemmel jelezte ki „**A magyar irodalom főirányai**”-t, vonzó érdekességgel írta meg **Gyulai Pál** életrajzát. E nagyközönség számára készült munkái mellett nem kevesebb sikerrel foglalkozott irodalomtörténeti részlet kutatásokkal: a hummagyar mondák kérdéséről, valamint a kuruc baladákrol írott dolgozatai egyaránt kitűnnek ötletességükkel és alaposágukkal, eredeti megállapításaik pedig valóságos szenzációt kellettek a magyar tudós világban. Nem szabad megfeledkeznünk Riedl kiváló tankönyveiről sem, amelyek még sokáig nélkülözhetetlenek lesznek a magyar középiskolákban.

Hosszu volna **Riedl Frigyes** mint íróit kellőképen méltatnunk s még akkor is csak fél munkát végeznénk, ha nem szólnánk Riedlről, a tanárról. 17 esztendőn át ült a budapesti egyetem magyar irodalmi tanszékén és ő volt az, aki 17 éven át igazi életet, friss lelket adott a bölcsészeti kar porlepte termeinek. Ő volt az, kinek előadásaira százával tödült a hallgatóság, akit az ifjuság rajongva szeretett. Szerették, mert maga is ifju volt, fáradt arcából kicsillanó lelkes szemei örökös frissességgel nézték a világot. **Arany**nak volt dicsőítője, de értette és szerette **Ady Endrét** is és gyönyörű szavakkal méltatta egyik utolsó híres előadás-sorozatán, amelyet a kiegészítés utáni kor irodalmáról tartott. Arról a feledhetetlen magyar korszakról, amelynek ő maga is disze, ékessége volt s a melynek tünező nagyjára már csak ugy világítanak felénk, mint az elhagyott állomás lámpái a sötét síkságon robozó vonat után. Most ismét kialudt egy tiszta fényű lámpás és mi, tévelygő ifju nemzedék, riadtan bámulunk a magyar éjszakába.

Kp.

Lengyel Zoltánt megeskették vallomására

A Tisza-pör mai tárgyalása

Budapest, aug. 9. A mai tárgyaláson folytatták Lengyel Zoltán dr kihallgatását.

Mielőtt tanuvallomását folytatná, egy nyilatkozatot tesz. Tegnap esti vallomása során ugyanis azt mondta, hogy Vágó megkérte: szerezzen neki más ügyvédet, miután védőjével nincsen megelégedve. Ez a hadosztálybírói tárgyalás alkalmával a védőbeszédek előtt történt. Heltai ügyével kapcsolatban már tegnap elmondta, hogy mi módon sikerült Heltainak Bécsbe menni. Mikor ezek után Heltai szüleit letartóztatták, Heltai levelet írt a tanunak, amelyben megírja, hogy szülei letartóztatásával akartak rá nyomást gyakorolni, hogy visszatérjen. Egyébként Heltai szüleit valami levélesempész miatt tartóztatták le. Amikor a katonai tárgyaláson János Andor jelentéketlen vallomást tett, a tárgyaló tereméből hurcolták el a detektívek. Engem úgy informáltak, hogy a letartóztatás oka egy állítólag általa írt kassai röpcedula. A letartóztatott János Andor engem kért fel védőül. A védelemet nem vállaltam. Rövid idővel ezután a vizsgálóbíró kommunikében tudatta János Andor fogvatartását. Ugyanaz nap Heltai a Margitkörtűi fogház folyosóján közölte velem, hogy János Andort megszöktették. János Andor üzeni nekem, hozzam tudomására az ügyészségnek a következőket. János Andort éjszaka a cellájából Váry főügyész elé vezették. Jelen voltak Friedrich, Polónyi, dr Baksay, akik 50 ezer koronát ígértek neki, ha vallomását visszavonja. Miután erre nem volt hajlandó, dr Baksay átadott neki utiköltségre 1000 koronát, hogy utazzon el. Ezt a dolgot természetesen nem hittem el Heltainak, mindannak dacára a hallottakat bejelentettem Sztupkának. Este felkeresett Heltai, közölte velem, hogy János Andor csak akkor vállalja meg a dolgot, ha Heltai kimegy hozzá. 2500 koronát kért tőlem e célra. Felmutatta Ulain levelét, kijelentette, hogy utazása sürgős, mert ha nem megy János Andorhoz, akkor más veszi meg János Andort. Erre csekklapot adtak neki a kért összegről s kijelentette, hogy még aznap elutazik. Ennyit tudok Heltai kimeneteléről.

Két nappal később előttem hoztam Heltai anyja, azonban nem álltam vele szóba. Interpelláltak is ebben az ügyben, hogy miért és mi módon szökött meg Heltai, holott teljes joggal távozatott volna, hiszen kis vizsgálat volt csak ellene, amely nem járt letartóztatással. A jogerősen letartóztatott János Andor elszökéséről azonban nem emlékezett meg az interpelláló!

Fényes: Hazaárulás!

Elnök: Csendet kérek! Történetet visszaélés a határátlépésnél. Az interpellációval kapcsolatban felelet során az igazságügyminiszter kijelentette, hogy a soros ügyész tévedéséből engedte ki Heltait.

Elnök: Miképpen történt meg az, hogy Sztanykoszky előzőleg nem beszélt sem a száz ezer koronás levélről sem a nem

zeti anácsban történt eseményekről és hogy csak akkor válasszolt erre, amikor már Hüttner azt elbeszélte?

Tanu: Tárgyi bizonyítékaim erre vonatkozólag nincsenek, de véleményem szerint a polgári bíróság fogházában 100%-os összeállítás jött létre, amelyben az összes érdekelt résztvettek, és ott megállapodás jött létre, a vádlottak között.

Fényes: Én is?

Elnök: Fényest csendre inti.

Ezután tanu Vágóról beszélt. Szerinte szereplési viszkettségben szenved s nem veszi komolyan a tárgyalást. Főcélja a közönség mulattatása, önmaga sem tud arról, amit beszél. Vágó, aki a forradalom és a Tisza-gyilkosság minden részletébe beleültötte az orrát, hasznát remélt szerepléséért. A hadügyminisztériumban mint osztálytanácsos szerepelt. Károlyit pedig per „Miska” szólította. Pénzt kapott Leahne Hugótól, a katonatanácsból.

Elnök: Minthogy Vágó kitanítás nélkül vallott, állíthatja-e Ön, hogy összeállítás történt?

Tanu: Ez az összeállítás nem a jelenlegi tárgyalásokra vonatkozik. Négy vádlott összeállításáról beszéltem, valamint a tanuk különböző machinációjáról. Hogy ezeket ki készítette ki, vagy milyen célból, azt többben esküvel erősítették meg.

Elnök: Csak tényeket tesz említeni.

Tanu kitér Bleyer és Naphegyi vallomására is, akiket szerinte preparálták. Beszél Dobó betegségéről, majd Szakács Andort jellemzi. Ezután elmondja, hogy a védők csak azon vannak, hogy védencüket kimagyarázzák és úgy tüntetik fel a dolgot, mintha Sztupka őrnagy és Ulain gyilkolták volna meg Tiszát.

Elnök ezért rendreutasítja, de tanu feláll és indulatosan folytatja a védők felé intézve szavait.

Az egész Magyarország közvéleménye várja, hogy mi az igazság ebben az ügyben. Egyes emberek, akik teljesen ártatlanok, belevontak az ügybe azért, hogy Friedrichet is bele lehessen rántani.

Fényes: Ugy van! Ugy van!

Elnök: Fényest rendreutasítja és csendet kér.

Tanu: Kérem a védői kart, hogy mivel indokolja azt, hogy Sztupkát rossz színben tüntetik fel, aki derék, becsületes hazafi? Ezzel szemben Ulainnak, Lengyelnek, Töröknek és a többi védőnek elhallgatnak mindent.

Szünet után Lengyel álvadó vádnam minősíti azt a gyanúsítást, mintha hamis vallomásra rávett volna ő embereket. Az elnök kérdésére kijelenti, hogy a többi vádlottról, Vágóról, Gaertnerről és Lengyel Lászlóról közvetlenül nem tud semmit, ami bűnösségüket bizonyítaná.

Ezután védők kijelentik, hogy mivel Lengyel volt védencével szemben vallomást tett, nem tart-

ják összeegyeztethetőnek az ügyvédi titoktartással. Ezután a védők inéznek kérdéseket tanuhoz, később Fényes és Vágó is. A védők ellenzése ellenére a bi-

róság a tanu megesketését elrendelte.

A tárgyalást holnap folytatják.

Kompromisszum készül Felsőszilézia megosztásáról

Páris, aug. 9. Hivatalosan jelentik, hogy a legfelsőbb tanács ma meghallgatta LL Rond és De Marini tábornokoknak, valamint Sir Harald Stuart fejtegetéseit. Utána Lloyd George miniszterelnök kifejtette nézetét az egész felsősziléziai problémáról. A legfelsőbb tanács felhívta a szakértő bizottságot, hogy délután kezdje meg újra munkáját. Délután 4 órakor a legfelsőbb tanács újra ülést tart.

Páris, aug. 9. Sir Cecil Hears angol szakértő a legfelsőbb tanács előtt az angol álláspontot ismertette hangoztatta, hogy a szavazás eredménye szerint 678 község Lengyelországra, 844 község Németországra, 479,000 szavazatot adtak le. Angol felfogás szerint ennek megfelelően az ipari terület centrumát Németországnak kell igényelni.

Zürich, augusztus 9. Párisi hírek szerint a franciák arra törekednek, hogy a felsősziléziai kérdésben kompromisszumot hozzanak létre, amely az olasz szakértők javaslatainak némi megváltoztatásával alakul. Lloyd George ragaszkodik ahhoz, hogy a kompromisszum alapján az angol szakértők javaslatai szolgálgjanak.

A budapesti tőzsde

Magyar Hitel 1540—620, Jelzálogbank 259—55, Leszámitoló 723—10, Hazai bank 555, Angolmagyar 735—25, Magyar-olasz 300—304, Keresk. bank 6625—75, Ált. takarékb. 900—905, Pesti hazai 19800—20200, Borsa-Misk. 2950—900, Concordia 2075—175, Bpesti gőzm. 2600, Gizella 1725—675, Hungária 1950—2000, Viktória 8700, Banya és kohó 3400—525, Ált. közsén 5625—509, Salgó 3475—525, Urikányi 3675—90, Ganz-Danub. 20500—300, Ganz-vill. 4050—70, Rima 2065—30, M. Acél 2050, Schlick 835—50, Lipták 425—17, Láng 900—40, Brassói 2550—75, Nasici 9600—500, Ált. fa 1200—315, Magyar erdő 1250—200, Országos fa-term. 990—60, Lichtig 800—790, Klótild 2025—1950, Kanton 1400, Izzó 3000—2975, Papir 2250—350, Cukor 7800—675, Östermelő 630—650, Gummi 2825—900, Telefon 2575—70, Adria 4900, Atlantica 3850—925, Köz-útj 955—45, Déli vasút 1175—255, Levante 3800—675, Államvasút 2250—25, Trust 2075.

Napoleon 1225—1255, Font 1430—1420, Dollár 388—386, Francia frank 30.75—31.25, Márka 4.87—4.85, Lira 17.30—17.20, Romanov 57—60, Lei 4.98—5.03, Sokol 4.95—4.99, Sváici frank 65.25, Kor.-dinár 9.10—9.25, Bécsi 36.50—37, Lengyel márka 18.50—18.

Zürichi devizák

Zürich, aug. 9. (Zárlat.) Budapest 1.52 és fél, Bécs 0.60, Osztr.

Páris, augusztus 9. A felsősziléziai kérdésben a következő kompromisszumos megoldás várható: 1. Felsőszilézia jelentékeny része Rosenbergtől délre Lengyelországnak jut. 2. Kárpótlásul Németország megkapná Gross-Strplitz és Plost legnagyobb részét. 3. Németországnak itélnék oda a glauivitz kerület jelentékeny részét. Gleivitz városát és azonkívül fontos gazdasági engedményeket tennének neki.

Inkább a Rajnál

Berlin, aug. 9. A Deutsche Aig. Ztg. párisi jelteje szerint Briand fedezve van a francia nacionalistákkal szemben, akik azt követelik, hogy Felsősziléziában erősítsék meg a csapatokat. — Ugyanis Belgiummal egyetértve elhatározták a rajnai hadsereg megerősítését, hogy Németországra ne Felsősziléziában, hanem a Rajnál gyakorolhassanak nyomást, ha a határok megállapításánál Németország nehézséget talál támasztani. Franciaország ilyen feltétel mellett hajlik az engedékenységre.

Lloyd Georgeval folytatott magánbeszélgetéséből Briand meggyőződött, hogy a csapatmegerősítések kérdését aligha intézik el az eddigi francia terv szerint.

bélyegzett 0.56, Berlin 7.35, New-York 589, Milano 26, Prága 7.75, Zágráb 3.50, Bukarest 7.62 és fél, Varsó 0.30, Hollandia 183.75, London 21.75, Páris 46.70.

Pestis Varsóban

Berlin, augusztus 9. Varsóban mintegy 18 ember betegedett meg pestisben. A kormány mindent megtett az ázsiai veszedelem megfékezésére.

Rablazadás

egy osztrak fogházban

A védőrség sortűzet adott a rabokra

Bécs, aug. 9. Cressből jelentik, hogy a Steinen levő fogházban rablazadás tört ki. A harc még mindig folyamatban van.

Adanok igazgató ismét beakarta hozni a háboru alatti házirendet, a rabok azonban nem akartak engedelmessé válni. Délelőtt 11 órakor egy védőrségi osztagot rendeltek az intézethez, amelyet délután még egy századdal erősítették meg. Röviddel azután megkezdődött a tövöldözés, amely este 9-ig folyton fokozódott. Éjjel egykor már sortűzeket adtak. Reggel 4 órakor újraéledt a harc, még a jelen pillanatban is folyik.

Eddig számos halott és sebesült van. A kirendelt katonaság teherautókkal érkezett meg a fogház elé és gépjegyvertiz alá vette a lázadókat.

Jó és olcsó szövetek
Piac-u. 73. Feidhelm és Weisznl

HIREK

— **Károly király dániai lakása.** Kopenhágából táviratozók: Az Extrabladet jelentése szerint tovább folynak a tárgyalások Károly királynak Dániába való költözése tárgyában. Állítólag egy jütlandi kastélyt jelöltek ki számára. A tárgyalás végleges eredménye eddig ismeretlen.

— **Haggenmacher malomtulajdonos öngyilkos lett.** Budapesti tudósítónk jelenti: Haggenmacher Károly malomtulajdonos tegnap délután fél négykor világlában magára lőtt és másnap reggel meghalt. Öngyilkosságának oka gyógyíthatatlan ideg-baj.

— **A rossz lakásviszonyok szaporítják a betegségeket.** Hajdumegye közegészségügyi állapota Losonczy Almos dr. tisztifőorvos jelentése szerint júliusban kedvezőtlen volt. Nagy számban szedte áldozatait a hurotos gyomorbetegség a csecsemőkönél, míg a gümőkóros bánalom a felnőtteknél. Közveszélyes heveny fertőző kórok közül jelentkezett a roncóló toroklob, a vörheny, amelynek 9 községben 63 betege volt 12 halálesettel. Ugyancsak 9 községben lépett föl a kanyaró 294 esetben, amelyek közül csak 4 végződött halállal. Föllépett még a hökhurut, hasi hagymáz és a vérhas is. A vármegye területén 14 egyént martak meg veszett kutyák, illetve macskák, 7 ember követett el öngyilkosságot, sok bajt okozott, hogy a halléktalanok s azok, akik kisebb földbirtokhoz jutottak, szabályellenes, egészségtelen módon vert falu hajlékokat építettek s ezzel a betegségeknek fészkeket építettek. Az építkezési anyag drágasága és a lakáshiány miatt nem lehet jogosult a beavatkozásra.

— **Dr. Borossy József** bel-, bőr- és nemibetegeknek rendeléseit ismét megkezdte. Bethlen-u. 6. Telefon 858.

— **Pályázati hirdetmény.** A debreceni m. polgári fiúiskolában (Csapó-u. 58.) a jövő 1921—1922. tanévben 5 teljes és féltandíjmentes hely töltendő be. Mind a 10 hely Debrecen sz. kir. város tanácsa által fog betölteni a hozzá címzett, de az iskola igazgatójához beterjesztett kérvények alapján. Minden kérvényhez születési, az utolsó iskolai, illetőségi és szegénységi (vagyontalansági) bizonyítvány csatolandó. Ugy a teljes, mint a féltandíjmentes helyekre csak szegénysorsú, jó magaviseletű és előmeneteli debreceni illetőségi tanulók pályázhatnak. A pályázat határideje: f. évi augusztus hó vége. Székely Simon igazgató.

— **Felvétel a ref. tanítóképzőintézetbe.** Az igazgatóság előjegyzéseket az intézet I. osztályába augusztus 20-ig fogad el. Az I. osztály nem lesz pártuzamos. Tandíjat a protestáns vallású tanulók nem fizetnek. Más vallásúak tandíja 400 korona. Szegény tanulók könyv- és pénzsegélyben részesülnek. Debrecen, 1921. augusztus 8. Az igazgatóság.

— **Kitűnő szabású férfi fehérneműk legolcsóbban beszerezhetők Frank Imrénél Piac 43.**

— **Rumbold Attila perújítási kérelme.** Budapesti tudósítónk jelenti: A budapesti büntető törvényszék Nedeczky Béla dr. elnöke alatt csütörtökön délelőtt foglalkozik a perújítási kérelemmel, melyet a 15 évi fegyházra ítélt Rumbold Attila védője adott be védenca érdekében.

— **Paneth gyári lerakatában** kitűnő minőségű orth. kőser felvágottak mindennél olcsóbbak. Piac-utca 19.

— **Csempésztelepek a vámsorompók körül.** Rácz Lajos városi statisztikai hivatali főnök jelentést tett a városi tanácsnak arról, hogy a vámsorompók körül valóságos csempésztelepek létesültek, melyek a városnak jelentős anyagi károkat okoznak. A visszaéléseket csak a vámorzús megszigorítása pótolhatja s a jelentés erre különösen felhívta a tanács figyelmét. A tanács Vásáry István tanácsnokot bízta meg azzal, hogy a vámorzús megszigorítására javaslatot tegyen, egyúttal pedig átírt a rendőrséghez, hogy az őrszemek az érkező szekereket gondosan vizsgálják át és szükség esetén kényszerítsék az eladókat a vámbárcák kiváltására.

— **Jámbó-sapkák** minden színben nagy választékban érkeztek dr. Hegedűsné Gyermekdivatházába. Simonffy-u.

— **Felhívás a pékekhez.** Földmívelésügyi min. ur rendelete értelmében azok a pékműhelyek, melyek hatósági lisztből készített kenyér előállítására vállalkoznak, szabad forgalomban levő lisztből készített sütemények, kenyér és eifélék előállításával és forgalombahoztalával semmi formában nem foglalkozhatnak. Felhívjuk azokat a sütőket, akik a hatósági kenyérnek ilyen feltételek mellett való előállítására vállalkoznak, hogy a közvélemelési ügyosztály lisztosztályánál (Piac-u. 9.) e hó 11-én délig személyesen, vagy írásban jelentkezzenek. Jelentkezésiük alkalmával közelebbi feltételeiket is előadhatják. Debrecen, 1921. augusztus 9. Közvélemelési ügyosztály.

— **ÜZLETI KÖNYVEK** mindenféle nagyságban és kivitelben kaphatók a HEGEDŰS ÉS SANDOR RT. könyvkereskedésében. — Nyomatványok a legizlésebb kivitelben 24 óra alatt készülnek. Telefon 54.

SZÍNHÁZ.

A Csokonai-színház tagjai

Kardoss Géza színigazgató ma beküldte nekünk az 1921—22. szezonra szerződöttest társulatának névsorát.

Vezetőség: Kardoss Géza igazgató, rendező, Petrik József igazgatóh., főrendező, Sajtó Imre m. titkár, Altmann Imre g. titkár, Müller Mátyás vezénylő karnagy, Bihari Zoltán korrepetitor karmester, Halász Sándor főügyelő, Poprád Árpád fősugó, Markó Valéria sugó, Virágháti Lajos könyvtáros, Pintér Dezső pénztáros.

Művészszemélyzet: Arkossy-né Szabó Irma drámai és vígjáték anyaszínésznő-hősnő, Bolán Margit koloratur énekesnő, Csapó Margit naiva, Egyed Lenke operett komika, Cs. Gyula

lai Gizi énekesnő, Halassy Mariska hősnő, Halassy Serfőzi Etel vígjátéki anya és kómika, Helvey Erzsébet subrett énekesnő, Kálmán Mancsi táncos szubrett, J. Lukács Julia drámai anya színésznő, Novák Margit társalgási színésznő, Pálffy Irma szende és hősnő, Stáry Margit táncos naiva, M. Utassy Gizi táncosnő, táncmesternő, Utassy Ida szende és naiva, Arkossy Vilmos drámai, vígjátéki apa, buffó, Csolnakossy Gyula apa és buffó, Halász Sándor epizod komikus, Heltay Andor jellem színész, komikus, Járav Sándor operett bonvivant, Kardoss Géza színész, László Gyula apa és jellem színész, Mátray Jenő jellem és táncos színész, Molnár Dezső drámai és vígjátéki bonvivant, R. Nádossy István táncos komikus, lyrai szerelmes, Pintér Dezső társalgási színész, Rubinyi Tibor drámai hős és szerelmes színész, Szalma Sándor baritonista, operett bonvivant, Szigeti Jenő operett, tenor, buffó, komikus, Torma Zsiga tenorista, Virágháti Lajos jellem színész, V. Zagon István társalgási és jellem színész.

Karszemélyzet: Almássy Zsuzsa, Dankó Böske, Dinnyés Erzsébet, Földess Erzsébet, Já-nossy Teréz, Kerékgvártó Olga, Korraj Gyözőné, Kulinyi Karola, Mészáros Zsuzsanna, Nagy Böske, Rónai Kató, Utassy Nóra, Bethlendy Sándor, Fodor Endre, Juhász Sándor, Kelemen Lajos, Kolozsvári Albert, Kovács Lajos, Morvai Géza, Novák István, Perényi József, Szoyer Dániel, Tamássy Andor, Tóth János.

— **Regina Coeli** dráma, 6 felvonásban és Zigóttó a varietében, burleszk kép, csak felnőtteknek ma 7 és 9 órakor a Vigszínház mozgóban.

— **Fanny Elsi** élettörténetéből íródott a Tánckirálynő című látványos nagy filmjudozás, amely pénteken, szombaton és vasárnap lesz műsoron a Vigszínház mozgóban. Előjegyzések a pénztárnál.

NYÁRI FÉRFI INGEK FRANK EDÉNÉL

SPORT.

— **Bemutató mérkőzés.** Vasárnap délután tartja első debreceni bemutatónk mérkőzését a Debreceni Munkás Testdét egyesület a DKASE I. csapatával az ügető-téri pályán. Sportkörökben nagy érdeklődéssel várják a háboru előtti DMTE jó játékosokkal megerősített csapatának első nyilvános szereplését.

FUIMUS

REGÉNY 31

IRTA JUSTH ZSIGMOND

— Másról beszél, mint amit kértem.

— Másról? Boldog akarok lenni. Ez a feleletem.

— Csak önmagára gondol.

— Nem értem. De azért erre is ma adom meg a feleletemet.

Önmagamra, ha boldog akarok lenni.

— Szeretett valaha?

— Hallgasson meg. Pár éve

kinöz. Nem tudom, tiszteletnek

vegyem... vagy másnak? Azt hiszem, magánál ez a legnagyobb rokonszenv jele... akit szeret, azt boldogtalanná teszi, olyaná, mint amilyen önmaga. Kétkel-dett bennem mindig. Ugyan mondja édes barátom, mire volt jó mindez? Azt hiszi, lett volna okom arra, hogy éppen maga iránt érezzek rokonszenvet — mint az ami természetes. Maga érdekelt s a többi urak, kik körülvettek, untattak. Magán állt, hogy megértsük egymást. Lásna, ma itt a szabad természet ölen — egyenesen úgy mint barátom baráthoz illik — beszélék önnel a — szerelemről. Magán állt csak — mi okom lett volna magához vonzódni, más partie-k? Tudja, hogy nem vagyok szegényebb, ha sok is az adóságunk, magánál — és ünnepelek. Szociális positiója — nekem van, magának nincs, távol élt Pesttől csakugy, mint Bécestől. Nos, hát . . . mi? Nem hitt nekem. Sértett az első perctől fogva . . . s lásna, bevallom, soká, soká éppen ez vonzott magához. Hittem abban — aki nem hisz abban a nőben, kibén páriát lelte fel. Ez ugyan tán nem férfias, hisz nem mutat nagy erőre — de új, érdekes én, kíváncsi vagyok. Így . . . éppen azzal vonzott, amivel vissza kellett volna taszítani. Így tartott ez addig, a meddig . . . — egyszerre beláttam, hogy lehetetlen utra tévedtem.

— Igen Lőrinc akadt . . . ki . . .

— Ne végezze be. Ne sértsen meg, mert minékiünk, értse meg jól, egy élet folyamára barátságban kell maradnunk. Lásna, könyörületes vagyok magával, pedig maga kegyetlen volt velem. Lőrinc szeret, igen szeret s felemlekedett nyergén, derekát kiegyenesítette és dialalmasan nézett Gáborra; a megsértett asszony kettős diadala beszélt a tekintetéből.

Az nagy megnyugvásomra van, hogy ezt én mondom el magának először. Tudom, hogy Lőrinc, ki gyengédebb, mint maga s gyengédebb, mint én — nem szólott még magának e tárgyról. Én elmondom, mert ugy vélem, ez kötelelességem . . .

— És . . . és — kérdezte Gábor halotthalványan.

— Ami az én érzelmemet illeti, azt engedje meg, hogy ma éppen olyan kevésbé táriam fel maga előtt, mint azelőtt tettem. Azelőtt nem akarta megismerni gondolat- és érzésvilágomat, most nem fogja.

— Szereit tehát?

— Nem tudom . . . ma még nem hiszem. Lásna annyi a kö-ző smagukban, hogy nem tudom melyik a Lőrinc, melyik maga.

— És e percben valami lehetelen, valami szédítően merész — és ügyetlen gondolat fogamzott meg Gábor agyában. Azt hitte, (és nemcsak logikája, de még lázon-gó érzései is erre vitték) csak ugy mentheti meg Lőrincet, ha maga-magát dobja oda zsákmányul. És — a pillanat hatása alatt ugy érezte, hogy ez áldozattal tán még önmaga is nyerni fog.

— Lolly — szeret? Akar nőm lenni? — kérte határozott hangon, de oly határozottan, mint csak az kérhetette, ki már e témát hónapok, évek óta rágya, végre konkluzióra jutott. Ugy érezte, mázsás kő esett le szívé-

ről e kérdéssel, úgy érezte, újra bizalommal nézhet az élet elé.

— Nem, nem szeretem — felelt Lolly épp oly határozott hangon. Láska, sajnálom, hogy oly elővigyázatlan volt. Vége — vége. Mennivre bánom, mennivre fái. De hát hogy lehetnének meg már most, egy ilyen nyilatkozat után, ezentúl egy fedél alatt... utaink szétváltak, szegény barátom, így Niffor Lőrinc neie csak nem lehet Márfay Gábor testvére... ki szereti!

— Lolly, Lolly... bocsásson meg, kiáltott Gábor a kétségbeesés hangján.

— Az Isten áldja meg... felelt sen el... ezt kívánom magának csak.

És elvágta, ott hagyta Gábor egyedül. De egyedül egy élet folyamára, kifosztva családjától, elvéve életcélt, jövőlének minden utját eltorlaszolva, ledobva a mélységbe, könyörtelen és szánalom nélkül...

8.

Gábor hazaérve bezárkózott.

Igy hát vége mindennek. Hisz mindenkép a lehető legrosszabbul, legügyetlenebbül cselekedett. Nem csak, hogy szerelmét, mely — óh emberi szív rejtélmei! — most sokkal nagyobb intenzivitással ébredt fel lelkében, vesztette el, hanem testvérét is. Hogy lépjen most már Lőrinc elé? — Hogy magyarázza el neki, hogy nemcsak az ő maga, hanem az ő érdekében is így kellett, hogy cselekedjen. Ha nem szól, minden ő maga ellen beszél. ha szól — ő maga. Mit tegyen?...

Igy tehát már többé Lőrinc szerencsétlen szerelme ellen nem dolgozhat. Nincs joga hozzá. Hiszen megkérte. Így méltán azt vethetné szemére: — Azért beszél szerelmem ellen, hogy egy szer meg te vehessed el.

Igy hát még testvérét se tudta megmenteni. Megmenteni!... Elvesztette, hisz ő az oka, hogy így a pusztulás ösvényére lépett.

És ő akarta volna egész törzset, ezt az egész társadalmat itt megmenteni?!... Gyenge báb, érzi, olyan, mint Niki bácsi vagy akármelyik közülök. Nincs erő, energia benne... Életképtelen ő is és vele a többiek.

9.

Egész éjjel nem aludt, kora hajnalba arra határozta el magát, hogy azonnal elutazik az Alföldre, Adámékhoz. Csak édes anyjától búcsuzott el. Felhasználta az alkalmat, hogy Lőrinc reggel átlövegolt Tomiékhoz s így tőle nem búcsuzott el. Nem akarta látni, nem bírta volna látni. Azt mondta édes anyjának, hogy alföldi birtokát akarja rendezni s ezért hívja le gvámja magához.

Édes anyja megcsókolta homlokát s szomorúan így szólt:

(Folyt. köv.)

Szováti cserép,

kitűnő, erős ége eső, a legjobb szállításra vagon tételben négyhetőséig is kapható. **Mész** rabos és olított cement, kátrány, cserép, téglák, beszeresztető vagonként is **BARTHA FATELEPEN, Ispóty-u. 3.b. Telefon 785.**

"KÜRTI" CIPŐKRÉM

elsőrangú békebeli minőségben ismét kapható minden jobb üzletben. Magyarországi egyed-áruság **FLEISCHER MÓR.** Központi Iroda Hatvan-utca 38.

Ócska

tankönyveket

legmagasabb áron

vásárol

Aczél Henrik

modern antiquáriuma

Első Takarékpálota.

Felhívjuk

mindazokat, akik a Kiskereskedők Árubeszerzési R.-T. Debrecen ellen bármilyen címen, különösen pedig az italmézők tervezett társaságával kapcsolatosan követelést támasztani kívánnak, hogy igényüket a társaság irodájában (Piac-u. 60 sz.) három nap alatt bejelenteni sziveskedjenek.

Dr. HEGEDÜSNÉ

GYERMEKDIVATHÁZA

SIMONFFY-UTCA 2. ALATT.

Fürdőtrikók,

leány- és fiuruhák, gyermek játszóruhák, babakelengyék, cipők, zoknik, hajszallagok nagy választékban.

"ELEKTRA" ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALAT.

Cégtulajdonos: Gold Sándor. Debrecen, Hatvan-u. 2. l. em.

Villanyvilágítás, motorok, csengők, berendezéseket és javításokat a legújabb technikával készíti.

Költők és írók

Egy-egy kötet ára fűzve 21 korona

Goethe. Irta Barabás Kisfaludy Sándor. Irta Császár Homeros. Irta Csengeri Csokonai. Irta Ferenczi Petrarca. Irta Katona Baksay Sándor. Irta Kéki Tompa Mihály. Irta Kéki Alfred de Musset. Irta König Dante. Irta Radó Arany János. Irta Szinyei Kazinczy Ferenc. Irta Váczy Mikszáth Kálmán. Irta Várdai

Kaphatók Hegedüs és Sándor könyvkereskedésében —

Piac-utca 34.

Egy-egy kötet ára kötve 46 korona

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 15 korona, minden további szó 1-50 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 20—, minden további szó K 2— Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

POSTA.

"Hadiözvegy" jellegű levél van a kiadóban.

VÁSÁRL.

Aranyat, hamisfogakat, brilliánsokat

a legmagasabb napi áron veszek **Schiffmann** ékszerész, Piac-u. 67 Frohner-szálloda. épület.

Óimot

bármily mennyiségben veszünk, akár egész, akár tört vagy darabos állapotban. Piac-utca 49 II-ik udvar.

Aranyat,

ezüstöt, drágakövet magas áron vesz Weisz Mihály és Társa, Püspöki palota.

25—60 literes palinkás hordókat keresek megvételre, Széchenyi-utca 22 szám.

ELADÁS.

Sapkaközpontnál Simonffy-utca 5. (Halpiac) mindenféle egyruha és civilsapka legolcsóbban kapható. Hozott anyagból 24 óra alatt készül.

Friss élesztő legolcsóbban Csapó-utca 19., kapu melletti üzletben Rosenthalnál.

Békebeli

gyapju és mosó szövetek legolcsóbban beszeresztető Roth, Piac-u. 77

Pénzszekrény

teljesen új 4-es számú, valódi Wertheim eladó. József kir. herceg-utca 16. szám. Telefon 347.

Paneth

orth. köser

szalámi

és füstölthúsok gyári lerakata megnyílt

Piac-u. 19.,

ezelőtt Schneck bodega.

Festék,

lack, kence kiváló minőségben legolcsóbban Stern festéküzletében Piac-utca 10. Telefon 856

Gyermek-

kelengyék

babi ing, flannel, Tetra és gummipelenkák, keresztelő paplan és garnitúr, hosszú és négyszögletes párnák, pólyakötők, jambók és választékban. Gyermekkelengyék elkészítését hozott anyagból elvállaljuk

dr. HEGEDÜSNÉ

Gyermekdivatháza,

SIMONFFY-U. 2.

Szép

nagy ház istállóval, Piac közepében eladó. Cim a kiadóban.

Eladó ház.

A Hatvan-utca közepén 1 nagy utcai szobából, 1 üzletelviségből, melyhez 1 kis udvari szoba és konyha is tartozik, valamint két udvari szoba konyhás lakásból álló régebbi épület; ezenkívül teljesen új 3 szoba, előszoba, konyha, kamara, speiz, angol klozet, vízvezeték. 440 m²-ől telek stb.-ből álló szép nagy ház eladó. A 3 szobás, új épületben levő lakás 3 nap alatt elfoglalható. Cim a kiadóban, a délutáni órákban.

Krisch Károly

cserépkályharaktár, Debrecen, Piac-utca 89. Telefon 12—18. Vállal cserépkályhák átrakását, tisztítását, javítását, falburkolati munkákat is.

Friss sütemények

Allandóan kaphatók Sztanó Gábor cukrásznál, Hunyadi 17—19.

Használt butorok elfogadható ártért eladók. Goldstein Márton, József kir. herceg-u. 25.

Tiszta

egész ives makulatura

(újságpapír) kapható 5 és 10 kilós csomagokban a kiadóhivatalban. Piac-u. 49

KERESLET.

Aranyat,

ezüstöt, brilliánsat, zálogcédulát vesz legmagasabb napi áron Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. zám. I. emelet.

Tanár

középszkolai leánynevelőket teljes ellátásra elfogad. Cim a kiadóban.

Malomtulajdonosok figyelmébe! Felvonókat, csöveket, csövezetést jutányosan vállal Müller, Erzsébet-u. 115.

Keresek

egy riehplatot megvételre. Neuländer kocsi-gyár, Erzsébet-utca 28.

Egy vagy két tanítónőképzős kosztot és kvartélyt keres. Hajduböszörmény Kovács Imréné, Vasúti körút 1741.

Bolti szolgát

keresünk

Hegedüs és Sándor

r.-t. könyvkereskedésében.

Piac-utca 34.

Fiatal pár

szeptemberre 1 butorozott vagy butornélküli szobát keres. Cim a kiadóban.

Intelligens

zsidó család iskola idejére teljes ellátásra elfogad intelligens zsidó család gyermekét, ahol zongora, német nyelv, 1-3 és 2 ik gimnáziumból oktatást kaphat. Cim a kiadóhivatalban.

Tanuló-leányok

felvétetnek a

Hegedüs és Sándor r.t. nyomdájába és könyvkereskedésébe Piac-u. 49.

Pertekt géplirónó

gyorsírással keresztek, németül tudók előnyben. Jelentkezni Piac-utca 81., II. emelet Részvénytársaság.

Verlásslehes

deutsches Mädchen (Frau) für alle Arbeiten. zu drei Personen möchte nach Budapest mitnehmen. Julow Eötvös 9

Elvesztettem

kulcsaimat, megtaláló jutalomban részesül — Lindenfeld J. Jenő, Degeföld-tér.

VEGYES.

Orvosi

villamos készülékeket és berendezéseket legkomplikáltabb kivitelben készít és javít Földvári debreceni első elektrotechnikai gyár Széchenyi-utca 55. Telefon 168.

Villamos!

berendezéseket legolcsóbban készít Weisz villanyszerelési vállalat. Petöfi-tér 7. Telefon 1298.

Zongora

javítást, hangolást szakemberi, jutányosan vállal Liska, Batthyány-utca 10.

Írógép

javítások, kellekek megrendelhetők Merkur írógépáruházban. Piac-utca 58. Telefon 540.

Óra

ékszer javításokat szakemberi készít Kohn, Hunyadi-utca 12.

Aranyat,

ezüstöt, brilliánsokat magas napi áron vesz Bródi Miklós ékszerész, Arany János-utca 31.

Koncz

fest, tisztít legolcsóbban, elfogadhatóan Arany János-utca 10.

Kárpitos

munkák átoldozását jutányosan vállal Debreczenszky kárpitos Halköz 8.

Legszebben,

legolcsóbban mos, vasal, tisztít gőzmosó, Arany János-utca 54.

Felelős szerkesztő:

Dr. Hegedüs Loránt

Kiadó:

Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai r.-t.